

Schooluitval op het mbo: Veranderbare Factoren tegen Schooluitval

Meike Diekstra

Masterthese - Ontwikkelingspsychologie

S4612353
29 Mei 2025
Vakgroep Psychologie
Rijksuniversiteit Groningen
Thesebegeleider: *Mandy van der Gaag*

Een masterthese is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de masterthese is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de masterthese is dan ook niet zonder meer geschikt om als academische bron te worden gebruikt om naar te verwijzen. Indien u meer wilt weten over het in deze masterthese besproken onderzoek en eventueel daarop gebaseerde publicaties, waarnaar u zou kunnen verwijzen, kunt u contact opnemen met de genoemde begeleider.

School dropout in Vocational Education: Changeable factors to Prevent Dropout

Abstract

Early school leaving is a current and pressing issue with negative consequences for the development and social participation of young people. The risk of dropout is particularly high in senior secondary vocational education (mbo) in the Netherlands. It is important to understand which changeable factors lead to school dropout, so that targeted interventions can be developed. The aim of the present study is to identify changeable predictors that influence early school leaving in mbo schools. A scoping review was conducted, including 48 relevant studies published over the past 25 years. These consist of both quantitative and qualitative studies focusing on changeable factors. Studies were selected through PsycINFO, ERIC, Google Scholar and ResearchGate, based on inclusion and exclusion criteria. The findings show that individual factors, education-related factors, social factors and financial considerations play a role in early school leaving within mbo. These results provide practical tools for educational institutions to better align their policies and support with the needs of their students.

Keywords: school drop-out, vocational education, changeable factors, educational policies, educational interventions

Samenvatting

Vroegtijdig schooluitval is een actueel probleem met negatieve gevolgen voor de ontwikkeling en maatschappelijke participatie van jongeren. Vooral in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is het risico op uitval relatief hoog. Er is behoefte aan inzicht in welke veranderbare factoren bijdragen aan schooluitval, zodat er gerichte interventies ontwikkeld kunnen worden. Het doel van het huidige onderzoek is om in kaart te brengen welke veranderbare voorspellers invloed hebben op vroegtijdige schooluitval op mbo-scholen. Er is een *scoping review* uitgevoerd waarbij er 48 relevante studies van de afgelopen 25 jaar zijn meegenomen. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve studies die zich richten op de veranderbare factoren. Studies werden geselecteerd via PsycINFO, Eric, Google Scholar en Researchgate op basis van inclusie-en exclusiecriteria. Uit het onderzoek komt dat factoren binnen het individu, onderwijs gerelateerde factoren, sociale factoren en financiële overwegingen invloed hebben op vroegtijdige schooluitval binnen het mbo. De bevindingen geven handvatten voor onderwijsinstellingen om hun beleid en begeleiding beter af te stemmen op de behoefte van de studenten.

Trefwoorden: schooluitval, mbo, veranderbare factoren, onderwijsbeleid, onderwijsinterventies

Schooluitval op het mbo: Veranderbare Factoren tegen Schooluitval

Schooluitval is een actueel probleem in Nederland. In 2022-2023 waren er 30.245 schoolverlaters waarvan 24.767 op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zaten (NJI, 2024). Daarmee vormen mb-studenten de grootste groep van vroegtijdige schoolverlaters (vsv'ers). In het schooljaar 2021-2022 verliet 6.4 % het onderwijs vroegtijdig en in het schooljaar 2022-2023 was dit 6.5%. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan in 2020-2022, toen 4.9% van de studenten vroegtijdig het beroepsonderwijs verliet (NJI, 2024). Een vsv'er is een individu van 12 tot 23 jaar die het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie, oftewel een diploma op havo, vwo of mbo niveau 2 (NJI, 2024). Dit wordt gezien als de weg naar een baan, een goed inkomen en een volwaardige plek in de samenleving (Houtkoop et al., 2004).

Om het hoge aantal voortijdige schooluitvallers terug te dringen, worden er al jarenlang maatregelen ingezet door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW, 2023). Er zijn bijvoorbeeld kwaliteitsagenda's gelanceerd die zich onder andere richten op gelijke kansen voor kwetsbare jongeren. Daarnaast kregen mbo-scholen ook meer vrijheid om zelf te bepalen hoe zij hun kwaliteit kunnen verhogen (Rijksoverheid, 2019). Ook voor de komende periode van 2024-2027 is er een nieuwe werkagenda gelanceerd om vroegtijdig schoolverlaten te verminderen (Rijksoverheid, 2024). Er worden nieuwe programma's ontwikkeld met aandacht voor effectieve methoden die jongeren ondersteunen en er worden effectieve interventies onderzocht. Ook zijn concrete doelen opgesteld: in 2026 mogen er maximaal 18.000 scholieren de school voortijdig verlaten, vsv'ers worden terug naar school of werk begeleid en kwetsbare jongeren moeten worden geholpen bij overgang van onderwijs of met een baan vinden (Rijksoverheid, 2023).

Het belang van deze maatregelen wordt duidelijk wanneer er wordt gekeken naar de gevolgen van vroegtijdige schooluitval. Volgens Traag (2012) hebben vsv'ers namelijk een

grotere kans op werkloosheid en minder toegang tot de arbeidsmarkt dan jongeren die een startkwalificatie hebben. Daarnaast hebben vsv'ers minder kans om deel te nemen aan vervolgonderwijs en training. Ook is er een grotere mate van beroep instabiliteit onder vroegtijdige schoolverlaters. Dit wil zeggen dat ze een groter risico lopen om van baan te wisselen (Marks & McMillen, 2001). Bovendien wordt het risico verhoogd op werkloosheid, verminderde baankansen (Meng et al., 2009) laagbetaalde banen (Beckers & Traag, 2005) en crimineel gedrag. Er is volgens Marie et al. (2009) een verband tussen het behaalde opleidingsniveau en de kans op arrestatie. Dit wordt beïnvloed door lage toekomstige loonsverwachtingen van personen met een lager opleidingsniveau. Ook hebben vsv'ers een verhoogd risico op psychische problemen en sociale uitsluiting (Herweijer, 2008). Vroegtijdige schooluitval lijkt daarmee dus negatieve gevolgen te hebben voor jongeren op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

Gegeven deze negatieve gevolgen is het belangrijk om meer inzicht te krijgen in de factoren die van invloed zijn op vroegtijdige schooluitval. Factoren die hieraan bijdragen zijn onder andere externe factoren zoals verhuizingen, ziekten, overlijden en demografische kenmerken (Allen & Meng, 2010). Volgens Traag (2012) hebben bijvoorbeeld jongens meer kans op school vroegtijdig te verlaten. In Nederland gaan er meer jongens naar het speciaal onderwijs, presteren ze slechter op school en hebben minder gemakkelijk toegang tot hoger onderwijs in vergelijking met meisjes (Veendrick et al., 2004). Bovendien stijgt de kans op vroegtijdige schooluitval bij jongens ook naarmate ze ouder worden (Holter, 2008). Jongeren uit etnische minderheden hebben ook meer kans om school vroegtijdig te verlaten (De Graaf & De Graaf, 2002; Stevens et al., 2011; Vugteveen & Timmersman, 2017). Een reden volgens De Graaf & De Graaf (2002) is dat kinderen met ouders van hoger cultureel kapitaal beter zich kunnen aanpassen aan de dominante cultuur. Daarnaast hebben etnische minderheden minder gemakkelijk toegang tot belangrijke middelen die waardevol zijn voor

succes in werk en opleiding (Traag & Van der Velden, 2011). Ook heeft de sociaaleconomische status van de jongeren een samenhang met voortijdig schooluitval (Rumberger & Lim, 2008). Al deze factoren hebben met elkaar gemeen dat ze moeilijk tot niet te veranderen zijn in onderwijsinstellingen: ze kunnen niet gestuurd worden door beleidsmakers, school of het onderwijsveld (Allen & Meng, 2010).

Naast deze niet-veranderbare factoren wijzen Allen & Meng (2010) ook nog op het bestaan van veranderbare factoren. Het onderscheid tussen veranderbare en niet-veranderbare factoren is belangrijk om effectieve interventies te ontwikkelen die het risico op vroegtijdig schooluitval verminderen. Veranderbare factoren zijn vatbaar voor interventies en kunnen bijvoorbeeld door beleidsmakers, school of het onderwijsveld worden beïnvloed (Allen & Meng, 2010). Volgens Allen & Meng (2010) stoppen studenten vaak door een combinatie van deze factoren: er worden vaak meerdere redenen genoemd om te stoppen. Om voortijdig schoolverlaten terug te dringen is het van belang dat de aanpak zich richt op factoren waar de controle over genomen kan worden. Er is echter minder bekend over dergelijke veranderbare factoren die van invloed zijn op vroegtijdige schooluitval. Het in kaart brengen van deze kennis is belangrijk om beleidsmakers en onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van interventies om schoolverlaten te verminderen en studiesucces te vergroten.

Huidige onderzoek

Het doel van het huidige onderzoek is om in kaart te brengen welke veranderbare voorspellers invloed hebben op vroegtijdige schooluitval op mbo-scholen door middel van een literatuuronderzoek. Het onderzoek biedt een basis voor het ontwikkelen van gerichtere interventies en beleid voor onderwijsinstellingen, zodat zij passende ondersteuning kunnen bieden die inspeelt op de behoeften van hun studenten. Met dit onderzoek willen we mbo-scholen dan ook informeren over de factoren die het meest effect hebben op schooluitval.

De volgende onderzoeksvraag wordt onderzocht: welke veranderende voorspellers van voortijdig schooluitval op het mbo zijn er?

Methode

Design

Het literatuuronderzoek wordt in de vorm van een *scoping review* geschreven. Een *scoping review* heeft als doel om een overzicht te geven van de belangrijkste concepten binnen beschikbare bronnen (Mays et al., 2001). Daarnaast is het doel om factoren verwant aan een concept te identificeren (Munn et al., 2018). Hierbij worden onderzoeksresultaten beschikbaar gemaakt voor beleidsmakers, professionals of andere belanghebbenden (Antman, 1992). Een *scoping review* geeft een overzicht van de literatuur, zonder een gedetailleerde beschrijving van de onderzoeksresultaten (Arksey & O'Malley, 2005). Een *scoping review* lijkt dan ook een geschikte methode om het doel van het onderzoek te bereiken: een breed overzicht geven van de literatuur over veranderbare factoren die van invloed zijn op vroegtijdige schooluitval met als voornaamste doelgroep mbo-leerlingen.

Selecteren van studies

Er zijn brede zoekopdrachten uitgevoerd in de literatuur over vroegtijdige schooluitval. Er is een systematische zoekactie uitgevoerd in de volgende databases met behulp van diverse zoektermen: Google Scholar, PsycINFO, Eric en Researchgate. De volgende zoektermen zijn daarbij gehanteerd: “schooluitval”, “schoolverlaten”, “mbo-scholen”, “middelbaar beroeps onderwijs”, “studie succes“, “*school drop-out*”, “*early-school leaving*”, “*vocational education*”, “*study disengagement*”, VET (*Vocational Education and Training*)” en “*secondary education*”.

Inclusiecriteria

De zoekactie werd beperkt tot maximaal 25 jaar (2000-2025) om de meest recente inzichten in kaart te brengen. De studies dienden zich specifiek te richten op voortijdige

schooluitval. Daarnaast behandelt de studie veranderbare factoren. Dit zijn factoren die beïnvloedbaar zijn door beleidsmakers, onderwijsveld of scholen of andere externe factoren (Allen & Meng, 2010). De studies richten zich op het mbo, vergelijkbaar onderwijs in andere landen (e.g. *vocational education*) of op middelbare scholen waarbij de steekproef boven de 15 jaar zit. Er is gekozen om studies van middelbare scholen mee te nemen, omdat deze jongeren in een vergelijkbare ontwikkelingsfase en leeftijdscategorie zitten als jongeren op het mbo. Inzichten uit deze studies kunnen relevant zijn voor het begrijpen van factoren die van invloed zijn op vroegtijdig schoolverlaten. Vervolgens zijn alleen primaire en empirische studies met een groepsgewijze onderzoeksopzet meegenomen. Ook zijn er zowel kwantitatieve als kwalitatieve en zowel *peer-reviewed* als *non-peer reviewed* publicaties meegenomen. Daarnaast worden publicaties alleen in het Nederlands of Engels meegenomen. Alle studies die niet voldeden aan de inclusie criteria zijn uitgesloten.

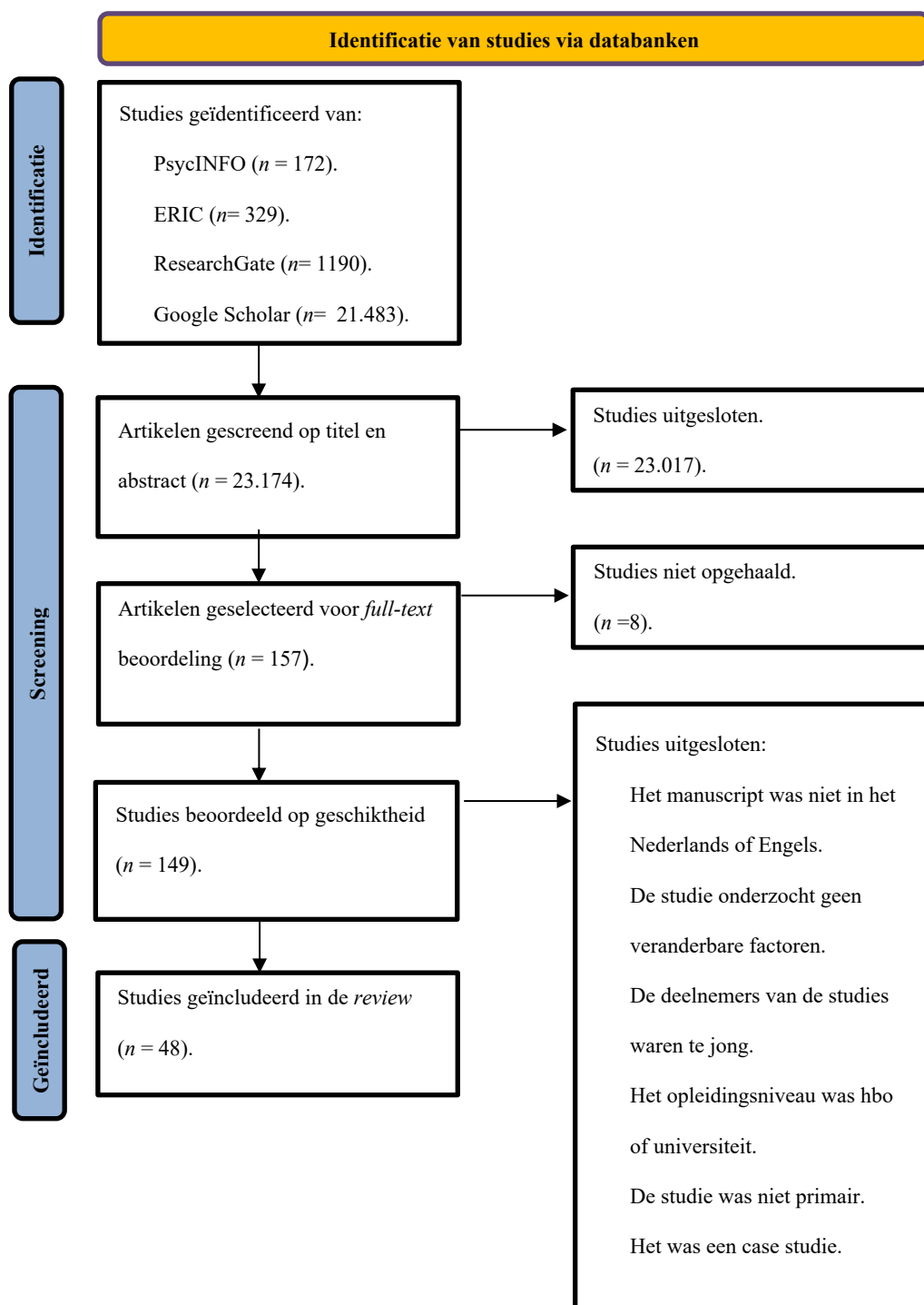
Analyse

Artikelen zijn op basis van titel en samenvatting beoordeeld. Wanneer de titel en samenvatting niet voldoende informatie gaven over de geschiktheid, is het gehele onderzoek bekeken. Studies werden uitgesloten op basis van de inclusie- en exclusiecriteria. Uiteindelijk zijn er 48 studies meegenomen uit 23.174 initiële zoekresultaten (zie figuur 1). Het overgrote deel van deze studies konden op basis van de titel direct worden uitgesloten. Door heldere inclusie- en exclusiecriteria konden irrelevante titels snel en systematisch worden uitgesloten. Wanneer de studie passend leek, werd het abstract beoordeeld. Uiteindelijk is relevante informatie uit de geselecteerde studies in een overzicht verwerkt. Hierbij worden gegevens verzameld die gericht zijn op: referentie, jaartal, schoolniveau, land, steekproef en tot slot de resultaten van het onderzoek. In de laatste fase worden de resultaten verzameld, samengevat en gepresenteerd in een breed overzicht. Er wordt

gebruikgemaakt van een thematische analyse (Arksey & O'Malley, 2005). Hierbij worden de bevindingen ingedeeld in thematische hoofdstukken.

Figuur 1.

PRISMA Flowchart.

Resultaten

Factoren Binnen het Individu

Zelf-effectiviteit

Zelfeffectiviteit hangt samen met de intentie om uit te vallen bij een beroepsopleiding (Findeisen et al., 2022; Glaesser, 2006; Samuel & Burger, 2020). Zelfeffectiviteit is het geloof in eigen kunnen om taken succesvol uit te voeren (Bandura, 1986). Studenten die vertrouwen hebben in hun eigen vaardigheden en aansluiting ervaren tussen hun opleiding en interesses, tonen een grotere motivatie om hun opleiding te voltooien (Findeisen et al., 2022). Hoewel een sterke identificatie met school wordt geassocieerd met betrokkenheid op school, blijkt dat vooral een gevoel van controle over eigen prestaties direct samenhangt met studiesucces (Fall & Roberts, 2012). Van der Gaag et al. (2020) onderzochten het vertrouwen van mbo-studenten in een studiejaar. Opvallend is dat uitvallers aan het begin van het studiejaar vaak een hoger vertrouwen hebben in een succesvol schooljaar dan blijvers. Het vertrouwen daalt sterk door het jaar heen, terwijl de blijvers het hele jaar consistent vertrouwen hadden.

De manier waarop studenten betekenis geven aan hun ervaring en uitdagingen wordt geassocieerd met de intentie om te stoppen (OCW, 2008). Hierbij is de interne *locus of control* van belang: jongeren die geloven dat ze zelf invloed hebben op hun leven en succes toeschrijven aan eigen inspanningen (OCW, 2008; Coneus et al., 2010). Een interne *locus of control* is geassocieerd met een verkleinde kans op uitval (OCW, 2008; Coneus et al., 2010). Dit blijkt ook een significante voorspeller te zijn van loopbaanreflectie en loopbaanvorming, die samenhangen met schooluitval. Bij loopbaanreflectie wordt er nagegaan wat de jongeren belangrijk vinden in toekomstig werk en bij loopbaanvorming wordt er door de jongeren actief begeleiding gezocht om de opleiding succesvol te volbrengen (Kuijpers et al., 2011). Er wordt dus zelf initiatief en controle genomen over de schoolcarrière. Daarentegen ervaren jongeren met een externe *locus of control* meer onzekerheden en hebben een grotere kans op voortijdig schoolverlaten. Ze schrijven

uitkomsten toe aan externe omstandigheden (Coneus et al., 2010). Bovendien vergroot een gebrek aan erkenning door docenten en een laag geloof in eigen kunnen de kans op uitval (Glaesser, 2006). Kortom, zelfeffectiviteit speelt een belangrijke rol in het studiesucces, waarbij een sterk geloof in eigen kunnen wordt geassocieerd met een grotere kans op doorzetten, terwijl een laag zelfvertrouwen wordt geassocieerd met een grotere kans op uitval.

Mentale Problemen

Mentale problemen spelen een belangrijke rol bij schooluitval (Hjorth, 2016; Jonker, 2006). Hjorth (2016) toont aan dat 32% van de uitvallers vooraf al mentale problemen rapporteert. Stressvolle gebeurtenissen die een opleiding verstoren, zoals familieproblemen of langdurige stress worden geassocieerd met schooluitval (Nielsen, 2016; Ogresta et al., 2021; Glaesser, 2006). Bovendien is er een samenhang tussen drugsgebruik en schooluitval (Elffers, 2013; OCW, 2008). Daarnaast is er een verband gevonden tussen verminderde academische betrokkenheid en drugsgebruik (Elffers, 2013; Elffers, 2012). Volgens Ogresta et al. (2021) worden schoolverlaters geassocieerd met depressie en andere internaliserende problemen. Volgens OCW (2008) worden internaliserende symptomen minder snel door docenten opgemerkt, waardoor sommige studenten ongemerkt uit het schoolsysteem verdwijnen. Daarnaast is er een verband tussen leerlingen met gedragsproblemen en de intentie om voortijdig te stoppen. Samenvattend kan worden gesteld dat mentale problemen, gedragsproblemen en de manier waarop studenten hun eigen invloed op succes ervaren, een belangrijke rol spelen bij schooluitval.

Motivatie

Motivatie blijkt een invloedrijke factor bij de intentie om de studie te stoppen (Amodeo, 2019; Cabus & De Witte, 2016; Tanggaard, 2013; Hardre & Reeve, 2003; Traag, 2012). Amodeo (2019) vond dat uitvallers minder extrinsieke gemotiveerd waren en meer

amotivatie vertoonden. Ze geloofden minder dat een mbo-diploma zou bijdragen aan een goedbetaalde baan en zagen schooltijd vaker als verspilde tijd. Beroepsgerichte studenten kampen namelijk weleens met het gevoel van nutteloosheid (Van Houtte & Demanet, 2016). Dit komt doordat het beroepsonderwijs door leerlingen vaker als laatste optie wordt gezien. Er wordt er gesteld dat een positieve perceptie van het onderwijs belangrijk is, omdat de kans op het behalen van een diploma dan met 18% wordt verhoogd (Cabus & De Witte, 2016). Cabus & De Witte (2016) bevestigen het belang van motivatie en toonden aan dat zowel intrinsieke als extrinsieke motivatie een significant positief effect hebben op studiesucces, waarbij extrinsieke motivatie een nog sterkere invloed heeft. Tanggaard (2008) benadrukt dat intrinsieke motivatie niet alleen van binnen komt, maar ook tot stand komt doordat de jongeren betrokken zijn bij iets betekenisvol. Wanneer studenten de relevantie van hun opleiding ervaren en zich onderdeel voelen van een gemeenschap, neemt hun motivatie toe. Dit laat zien dat motivatie niet afhankelijk is van persoonlijke interesse, maar ook de mogelijkheden om actief deel te nemen aan sociale situaties. Een hogere sociale betrokkenheid werd namelijk ook geassocieerd met een lagere uitval intentie (Krötz & Deutscher, 2022). Kortom, een positieve perceptie van de opleiding en sociale betrokkenheid lijken samen te hangen met een hogere motivatie en een kleinere kans op uitval.

Onderwijs gerelateerde factoren

Schoolbetrokkenheid en Onderwijsmethoden

Schooluitval is geen plotselinge beslissing, maar een geleidelijk proces van verminderde schoolbetrokkenheid. Studenten die uiteindelijk uitvallen, ervaren veelal een langdurig gevoel van vervreemding van het onderwijs (Aarkrog et al., 2018). Beroepsgerichte studenten voelen zich minder verbonden met hun school dan studenten van hogescholen, wat hun kans op uitval vergroot (Van Houtte & Van Maele, 2012). Een deel van de uitvallers op het mbo heeft moeite om aansluiting te vinden bij school en voelt zich

niet thuis in het onderwijssysteem, wat kan leiden tot demotivatie (Jonker, 2006; Rodríguez-Izquierdo, 2022). Een gebrek aan schoolbetrokkenheid werd geassocieerd met verminderde academische prestaties (Zimmer-Gembeck et al., 2006) en absentie (Markussen et al., 2011). Schoolbetrokkenheid is dus een belangrijke factor in het succes van studenten en het voorkomen van schooluitval (Elffers, 2013; Demanet & Van Houtte, 2012; Jonker, 2006; Van Houtte & Van Maele, 2012; Van der Gaag, 2020; Aarkrog, 2018; Fall & Roberts, 2012; Dalton et al., 2009). Dit betekent dat studenten die zich meer identificeren met school over het algemeen actiever deelnemen aan schoolactiviteiten, wat het risico op uitval verlaagt. Bovendien voorspelt identificatie met een school gedragsmatige betrokkenheid (e.g. geen absentie) en academische betrokkenheid (e.g. inzet) (Fall & Roberts, 2012). Een leeromgeving waarin studenten de relevantie van hun opleiding ervaren, wordt geassocieerd met een hogere motivatie, autonomie (Tanggaard, 2008; Hardre & Reeve, 2003) en betrokkenheid (Kuijpers et al., 2011). Praktijkgericht onderwijs is gericht op stages en praktijkopdrachten die bijdragen aan de loopbaanontwikkeling van mbo-studenten (Kuijpers et al., 2011). Cseh Papp & Dajnoki (2019) bevestigen dat praktijkgericht onderwijs als waardevoller wordt ervaren dan theoretisch onderwijs. Daarnaast is autonome ondersteuning in het onderwijs gerelateerd aan motivatie, competentie (Hadre & Reeve, 2003) en welzijn (Van der Gaag et al., 2020). Wanneer docenten een leeromgeving aanbieden waarin studenten keuzes kunnen maken en meer vrijheid hebben, gaat dit gepaard met hogere motivatie en sterkere competentiegevoelens. Echter, stelt Elffers (2013) dat niet alle studenten voordeel hebben bij autonome leeromgeving. Goede begeleiding is essentieel, vooral voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Samenvattend kan worden gesteld dat schooluitval een geleidelijk proces is, waarbij verminderde betrokkenheid door gebrek aan aansluiting of relevantie een rol speelt, maar praktijkgericht leren en autonomie kunnen de studiesucces stimuleren.

Overstap van Middelbare School naar het mbo

Studenten ondervinden regelmatig problemen bij de overstap van het vmbo naar het mbo. Neuvel & Van Esch (2005) stellen dat leerlingen vaak onvoldoende begeleiding krijgen bij de studiekeuze. Leerlingen vroegen om hulp wanneer ze niet wisten wat ze voor studie wilden doen, maar waren uiteindelijk niet tevreden met de uitkomst. Daarnaast had ruim 20% van de leerlingen geen goed beeld van hun gekozen mbo-opleiding. Bovendien concluderen Vugteveen et al. (2016) een niet-verwachte overstap naar een lager mbo-niveau, kan leiden tot meer moeilijkheden in de opleiding. Deze leerlingen rapporteren namelijk verminderde motivatie, omdat ze naar een lager niveau doorstromen dan gedacht. Bovendien ontstaat er vaker een mismatch tussen het verwachte niveau van de leerling en het uiteindelijke niveau, wat de kans op vertraging of uitval vergroot.

Niet-Passende Studiekeuze

Een niet-passende studiekeuze wordt geassocieerd met schooluitval. Veel studenten stoppen omdat de opleiding niet aansluit bij hun interesses of de verwachtingen over het toekomstige beroep niet overeenkomen met de realiteit (Vugteveen et al., 2016; Neuvel & van Esch, 2005; Cedefop, 2016; Holtmann & Solga, 2023, Ma et al., 2024; Cerdà-Navarro et al., 2024; Callan, 2005; Michaelis & Findeisen, 2022). Neuvel & van Esch (2005) stellen dat ongeveer 75% van de uitvallers aangaf dat de opleiding niet voldoet aan hun beroepsinteresses. Beroepsinteresses is een sterke voorspeller voor zowel de tevredenheid als de intentie om uit te vallen in een beroepsopleiding (Volodina et al., 2015). Goede oriëntatie speelt hierbij een cruciale rol: jongeren die een duidelijke toekomstvisie hebben, kiezen vaker een passende opleiding en blijven gemotiveerd (Cedefop, 2016). Ook blijkt dat studenten die de studie inhoud boeiend vinden, meer betrokken zijn (Elffers, 2013). De perceptie van een goede match tussen persoon en opleiding is belangrijker voor doorzettingsvermogen dan de objectieve match op vaardigheden (Michaelis & Findeisen,

2022). Een voorbeeld hiervan is dat wetenschappelijke interesses kunnen leiden tot schooluitval wanneer de opleiding zich niet voorbereidt op het hoger onderwijs (Michaelis & Findeisen, 2022). Volgens Busse et al. (2025) komt de hoge uitval onder jongeren een migratie achtergrond deels doordat ze een opleiding kiezen die niet aansluit bij hun interesse, vaak door een te lage inschatting van hun eigen kunnen. Daarnaast hebben studenten vaak onrealistische verwachtingen van hun toekomstige beroep. Dit kan leiden tot demotivatie, vooral wanneer de jongeren geen duidelijk beeld hebben over de werkcondities en vereiste vaardigheden voor het toekomstige beroep (Cedefop, 2016). Veel misverstanden hebben te maken met onvoldoende kennis over de werkomstandigheden en een verminderde bereidheid om ermee om te gaan. Eegdeman et al. (2020) vonden echter dat de verwachtingen van studenten aan het begin van hun opleiding geen significante voorspeller waren voor uitval. Uitvallers gaven achteraf aan dat de opleiding niet bij hen paste, maar dit lijkt meer een verklaring achteraf dan een daadwerkelijke oorzaak van uitval. Er kan dus worden gesteld dat hoewel niet alle onderzoeken evenveel bewijs vinden, er over het algemeen sterke aanwijzingen zijn dat een niet-passende studiekeuze, door mismatch van interesses en verwachtingen, wordt geassocieerd met schooluitval.

Sociale Factoren

Interpersoonlijk Gedrag van de Docent

Het gevoel erbij te horen binnen de schoolomgeving en goede relaties met docenten zijn belangrijke tijdens een beroepsopleiding (Cedefop, 2016). Een negatieve relatie met docenten vergroot namelijk de kans op uitval (Van Houtte & Demanet, 2016; Tanggaard, 2008; Jonker, 2006). Lage verwachtingen en gebrek aan vertrouwen van docenten hebben invloed op schoolbetrokkenheid (Demanet & Van Houtte, 2012), school misdragingen (Demanet & Van Houtte, 2012) en de intentie om uit te vallen (Demanet & Van Houtte, 2016). Vooral als studenten het gevoel hebben dat zij door deze verwachtingen anders

worden behandeld, kan dit een negatieve invloed hebben op hun motivatie. Demanet & Van Houtte (2012) suggereren dat wanneer leraren geloven dat studenten moeilijk te onderwijzen zijn, het kan leiden tot school misdragingen. Studenten kunnen zich dan machteloos en minder gesteund voelen. Deze negatieve labels en ervaringen kunnen het zelfvertrouwen van leerlingen beïnvloeden, waardoor ze minder vertrouwen hebben in schoolsucces (Jonker, 2006).

Docenten op een beroepsopleiding hebben een lagere mate van vertrouwen in studenten in vergelijking met docenten van hoge scholen (Van Houtte & Maele, 2012). Dit is vooral het geval bij beroepsmatige studenten met een migratieachtergrond of uit lage klassen. Er is voor deze groep vaak een gebrek aan aanpassingen en beperkte aandacht voor de relatie tussen docent en student (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Positieve verwachtingen van docenten verkleinen de kans op uitval in het beroepsonderwijs (Jonker, 2006).

Findeisen et al. (2022) stellen dat de relatie tussen een student en docent indirect van invloed is op het doorzettingsvermogen van de student. Een positieve relatie kan namelijk het zelfvertrouwen vergroten, wat de kans vergroot dat een student doorzet. Een goede docent-student relatie hangt dus samen met de betrokkenheid van de student (Van Uden et al., 2014; Zimmer-Gembeck et al., 2006). Tanggaard (2008) beschrijft dat negatieve interactie met docenten een vijandige omgeving kan creëren, wat kan leiden tot verminderde motivatie. Ook worden sterke extrinsieke motieven (e.g. status, salaris) van docenten in verband gebracht met lagere emotionele betrokkenheid van studenten.

Betrokken en ondersteunende docenten worden daarentegen geassocieerd met een kleinere kans op uitval van de studenten (Van Uden et al., 2014). Kortom, er kan worden geconcludeerd dat negatieve relaties en lage verwachtingen vanuit docenten worden geassocieerd met schooluitval.

Sociale Steun

Sociale steun is een cruciale factor in het voorkomen van voortijdige schooluitval (Siembab, 2024; Elffers, 2013; Demanet & van Houtte, 2016; Rodríguez-Izquierdo, 2021; Samuel & Burger, 2020.). Volgens Cseh Papp & Dajnoki (2019) bespreekt 40% van de leerlingen in het beroepsonderwijs hun persoonlijke problemen met niemand. Sociale relaties dragen bij aan studiesucces, terwijl studenten die zich sociaal geïsoleerd voelen een verhoogde kans op uitval hebben (Findeisen et al., 2022). Een hogere sociale betrokkenheid wordt geassocieerd met een lagere uitval intentie (Krötz & Deutscher, 2022). Sociale steun van leraren en ouders kan tevens het gevoel van controle en schoolbinding versterken (Fall & Roberts, 2012).

Ouderlijke steun

Ouderlijke steun is essentieel voor studenten op het beroepsonderwijs. Jongeren die minder steun van hun ouders ervaren, hebben een grotere kans om uit te vallen (Traag, 2012). Ouders die meer interesse toonden in het schoolwerk van hun kinderen, hadden een grotere kans tot het behalen van een diploma (Marie et al., 2009). Daarnaast wordt ouderondersteuning geassocieerd met hoe leerlingen hun controle over schoolprestaties ervaren en hoeverre ze zich verbonden voelen met hun school (Fall & Roberts, 2012). Bovendien hangt een positieve succes verwachting van de ouders naar hun kinderen toe samen met schoolsucces (Siembab et al., 2024). Sterke familierelaties dragen bij aan het voorkomen van schooluitval (Cseh Papp & Dajnoki, 2019).

Steun vanuit de Onderwijsinstelling

Steun vanuit de onderwijsinstelling speelt een belangrijke rol. Studenten die een groter risico hebben om uit te vallen, ervaren vaker minder steun van het schoolpersoneel (Elffers, 2013). Het ministerie van OCW (2008) toont aan dat jongeren die persoonlijke aandacht van de school krijgen, minder vaak uitvallen. Echter vraagt 57% de leerlingen geen persoonlijke hulp aan hun mentor (Cseh Papp & Dajnoki, 2019). Tijdige hulp, zoals

loopbaanadvies, kan het risico op uitval verlagen (Kuijpers et al., 2011).

Docentondersteuning kan zelfs de negatieve invloed van een demotiverende schoolcultuur deels compenseren (Van Houtte & Demanet, 2016). Uitvallers voelen zich vaak minder gesteund door docenten en medestudenten, wat hun motivatie kan verminderen (Amodeo, 2019). Verder blijkt dat de perceptie van docentondersteuning samenhangt met school misdragingen en de algehele schoolervaring (Demanet & Van Houtte, 2012). Een gebrek aan erkenning door docenten wordt geassocieerd met lagere motivatie en uitval (Jonker, 2006). Kortom, steun van zowel ouders als de onderwijsinstelling speelt cruciale rol speelt in het voorkomen van schooluitval.

Financiële Overwegingen

Schooluitval op beroepsopleidingen wordt geassocieerd met financiële overwegingen (Bessey & Backes-Gellner, 2008; Bessey & Backes-Gellner, 2015; Cerdà-Navarro et al., 2024; Michaelis & Findeisen, 2024; Callan, 2005). Cerdà-Navarro et al. (2024) concludeert dat 15.2% van de uitvallers financiële als belangrijkste uitval factor had. Het ervaren van financiële moeilijkheden en slechte inkomens vooruitzichten vergrootte de kans op schooluitval. Bovendien gaf 39.5% aan te stoppen vanwege een baan. De focus zit op de korte termijn financiële voordelen, terwijl de lange termijn gevolgen niet volledig worden ingezien. Bovendien waren er studenten waarbij het krijgen of behouden van een baan belangrijker was dan worstelen met studies die duur waren (Callan, 2005).

Discussie

In dit onderzoek werd onderzocht welke veranderbare factoren invloed hebben op vroegtijdig schooluitval op het mbo. Uit het onderzoek blijkt dat factoren binnen het individu invloed hebben op de intentie om uit te vallen. Hierbij speelt zelf-effectiviteit (Findeisen, 2022; Glaesser, 2006, Samuel & Burger, 2020), een verminderde interne *locus of control* (OCW, 2008; Coneus et al., 2010), mentale problemen (Hjort et al., 2016; Jonker,

2006), langdurige stressfactoren (Ogresta et al., 2021) en motivatie (Amodeo 2019; Cabus & De Witte, 2016; Tanggaard, 2013; Hardre & Reeve, 2003; Traag, 2012) een rol in de uitval intentie. Vervolgens blijken onderwijs gerelateerde factoren invloed te hebben op de intentie om te stoppen met school: schoolbetrokkenheid (Elffers, 2013; Demanet & Van Houtte, 2012; Jonker, 2006; Van Houtte & Van Maele, 2012; Van der Gaag et al., 2020; Aarkrog, 2018 Fall & Roberts, 2012; Dalton et al., 2009), autonome en praktijkgerichte onderwijsmethoden (Kuijpers et al., 2011; Hardre & Reeve, 2003), overstap van de middelbare school naar het mbo (Neuvel & Van Esch), een niet-passende studiekeuze (Vugteveen et al., 2016; Neuvel & van Esch, 2005; Cedefop, 2016; Holtmann & Seige, 2023; Ma et al., 2024; Cerdà-Navorro et al., 2024; Callan, 2005; Michaelis & Findeisen, 2022), onrealistische verwachtingen over het toekomstige beroep (Cedefop, 2016) en een niet-verwachte overstap naar een lager opleidingsniveau (Vugteveen et al., 2016). Daarnaast hebben sociale factoren invloed op de intentie om uit te vallen. Hierbij speelt een negatieve relatie met docenten (Van Houtte & Demanet, 2016; Tanggaard, 2008; Jonker, 2006), steun van omgeving (Siembab, 2024; Elffers, 2013; Demanet & van Houtte, 2016; Rodríguez-Izquierdo, 2021; Samuel & Burger, 2020), ouderlijke steun (Traag, 2012), steun van onderwijsinstelling (Elffers, 2013; OCW, 2008) en financiële overwegingen (Bessey & Backes-Gellner, 2008; Bessey & Backes-Gellner, 2015; Cerdà-Navorro et al., 2024; Michaelis & Findeisen, 2024; Callan, 2005) een rol in het vroegtijdige schooluitval op het mbo.

Implicaties voor de Praktijk

De bevindingen van dit literatuuronderzoek kunnen worden toegepast op het voorkomen van uitval binnen het mbo. Op het niveau van de individuele student kunnen mbo scholen zich richten op het vergroten van zelf-effectiviteit, interne *locus of control* en motivatie. Dit kan bijvoorbeeld door individuele begeleiding te intensiveren voor de

studenten die risico lopen om uit te vallen. Deze begeleiding kan gericht zijn op het verhogen van zelf-effectiviteit, aangezien dit wordt geassocieerd met een grotere motivatie om hun opleiding af te maken (Findeisen et al., 2022). Door coaching en mentorgesprekken kunnen studenten ondersteund worden met het ontwikkelen van geloof in eigen kunnen om schoolwerk succesvol uit te voeren. Ook kunnen docenten met doelgerichte strategieën en feedback de zelf-effectiviteit van studenten verhogen (Siegle & McCoach, 2007). Dit bestaat onder andere uit het geven van complimenten over vaardigheden van leerlingen en activiteiten opzetten die gericht zijn op het benadrukken van hun succesvolle prestaties (Siegle & McCoach, 2007). Daarnaast kunnen er ook interventies worden ingezet om de interne *locus of control* te vergroten, zoals zelf-gereguleerd leren. Bij deze leerstijl wordt er meer zelfstandigheid is en meer verantwoordelijkheid genomen voor studenten hun eigen leerproces (Al Mulhim, 2021). Zo kunnen studenten inzien dat succes niet afhangt van anderen of toeval, maar van hun eigen inzet (Gifford et al., 2006).

Daarnaast blijken mentale problemen een risicofactor te vormen voor schooluitval (Hjorth, 2016; Jonker, 2006). Vroege signalering en passende ondersteuning zijn hierbij belangrijk. Mentoren kunnen een rol spelen in het tijdig signaleren van de mentale problemen en het bieden van laagdrempelige ondersteuning. Waar nodig kunnen ze doorverwijzen naar de maatschappelijke werkers op school of externe instanties.

Op onderwijsniveau spelen schoolbetrokkenheid, de onderwijssoort en een passende studiekeuze een belangrijke rol. Studiesucces begint bij een passende-studiekeuze. Hierbij is goede oriëntatie op onder andere het vmbo belangrijk, omdat de jongeren met een plan voor de toekomst vaker kiezen voor een passende opleiding en gemotiveerd blijven (Cedefop, 2016). Belangrijk is dat leerlingen loopbaan, oriëntatie en begeleiding (LOB) krijgen in de vorm van werkervaring programma's, zodat zij meer inzicht krijgen hun toekomstige carrière, wat de motivatie kan verhogen (Haug & Plant, 2015).

Schoolbetrokkenheid op het mbo kan verhoogd worden door een leeromgeving waarin de studenten de relevantie van hun opleiding ervaren. Dit versterkt namelijk de motivatie, autonomie (Tanggaard, 2008; Hardre & Reeve, 2003) en betrokkenheid (Kuijpers et al., 2011). Dit kan onder andere door praktijkgericht onderwijs aan te bieden dat gericht is op stages en praktijkopdrachten (Kuijpers et al., 2011). Bovendien helpt autonome ondersteuning waarbij docenten een leeromgeving aanbieden waarin studenten keuzes kunnen maken. Zo worden hun motivatie en competentie gevoelens versterkt (Hadre & Reeve, 2013).

Op het sociale niveau speelt interpersoonlijk gedrag van de docent en steun van de onderwijsinstelling en ouders een belangrijke rol. Het is van belang dat de docent-student relatie wordt versterkt. Scholen kunnen docenten trainen in positieve verwachtingen en het uitstralen van vertrouwen, aangezien dit is geassocieerd met verhoogd zelfvertrouwen van de leerlingen (Findeisen et al., 2022) en verminder schooluitval-intentie (Jonker, 2006). Vervolgens blijken sterke sociale relaties bij te dragen aan studiesucces (Findeisen et al., 2022). Dit kan bestaan uit ouderlijke steun (Traag, 2012) en steun vanuit de onderwijsinstelling (OCW, 2008; Elffers, 2013). Ouders die meer interesse toonden in het schoolwerk van hun kinderen, hadden een grotere kans tot het behalen van een diploma (Marie et al., 2009). Om ouderbetrokkenheid te vergroten, kunnen scholen ouders actief betrekken via mentorgesprekken en inloopuren gericht op welzijn en motivatie van de leerling.

Bovendien vormen financiële overwegingen een reden voor schooluitval. Studenten verlaten hun opleiding zonder dat ze de lange termijn voordelen van een diploma inzien of dat ze vinden dat er slechte inkomens vooruitzichten na de opleiding (Cerdà-Navarro et al., 2024). Scholen kunnen hier een rol in spelen door studenten beter te informeren over de inkomens vooruitzichten van de loopbaan. Bovendien kunnen ze begeleiden bij de afweging

maken tussen de korte- en langetermijnbelangen.

Limitaties en Toekomstig Onderzoek

Het onderzoek heeft een aantal limitaties. Hoewel een *scoping review* een geschikte methode is om een breed overzicht te krijgen van de verschillende veranderbare factoren die invloed hebben op schooluitval, passend bij de onderzoeksvraag, zijn er ook wat beperkingen. Een *scoping review* is gericht op het geven van een breed overzicht, zonder gedetailleerde beschrijving van de onderzoeksresultaten (Arksey & O'Malley, 2005). Hierdoor wordt er geen systematische beoordeling gedaan van de methodologische kwaliteit van de studies. Dit heeft tot gevolg dat er ook wat zwakkere studies meegenomen, zoals Bessey & Backes-Gellner (2015) door onder andere een onduidelijke methodologische beschrijving. Volgens Feehan et al. (2011) is dit ook de voornaamste beperking van een *scoping review*. Echter is het een bewuste keuze geweest om geen criteria op te stellen over de kwaliteit van de studies. Het doel van het onderzoek was namelijk om een breed en verkennend overzicht te geven van de veranderbare factoren die richting geeft aan de praktijk. Dit onderzoek biedt basis voor toekomstig diepgaander onderzoek om verdiepend en systematisch onderzoek uit te voeren naar de factoren waarbij expliciet aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van studies.

Specifiek zou het voor toekomstig onderzoek waardevol zijn om de effect groottes van deze factoren mee te nemen in de analyse. In het huidige onderzoek zijn er meerdere factoren per onderzoek benoemd, maar hun onderlinge relatieve gewicht blijft onduidelijk. In de kwantitatieve studies worden de onderzoeksresultaten onderbouwd met statische data, terwijl bij de kwalitatieve studies dit wordt onderbouwd door uitspraken van de deelnemers. Dit draagt bij aan het brede overzicht, maar er kunnen geen uitspraken worden gedaan over de belangrijkheid van de afzonderlijke factoren. Een vergelijking tussen deze studies wordt wel ingewikkeld, omdat de studies verschillen in ontwerp en analysemethoden. Een meta-

analyse van kwantitatieve onderzoeken zou hier een uitkomst in kunnen bieden. Op deze wijze kan er een vergelijking worden gemaakt van welke factoren de grootste invloed hebben op vroegtijdig schooluitval.

Daarnaast is een beperking dat er een mogelijkheid is dat niet alle relevante studies zijn meegenomen in het onderzoek. Dit kan komen door de selectie van de databases en uitsluiting van studies op basis van criteria (Pham et al., 2014). Om dit risico te minimaliseren zijn er zorgvuldige inclusie-en exclusie criteria opgesteld. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat een *scoping review* ook niet bedoeld is om volledig of allesomvattend te zijn (Boydell et al., 2012), daarvoor is een systematische review geschikter.

Conclusie

Het huidige onderzoek heeft aangetoond dat vroegtijdige schooluitval op het mbo het gevolg is van een samenspel van individuele, onderwijs gerelateerde, sociale en financiële factoren. Er zijn verschillende factoren gevonden die te veranderen zijn in het onderwijs, wat maakt dat er ook veel mogelijkheden zijn om de uitval op het mbo terug te dringen. Doordat deze factoren beïnvloedbaar zijn binnen het mbo, biedt dit handvatten voor het ontwikkelen van gerichte interventies. Er kan bijvoorbeeld gericht worden op het verhogen van het persoonlijk welzijn, sociale steun en de schoolbetrokkenheid van de mbo-student. Door op deze thema's in te zetten, kunnen onderwijsinstellingen en beleidsmakers een wezenlijke bijdragen leveren aan het terugdringen van schooluitval en studiesucces vergroten op het mbo.

Referenties

- Aarkrog, V., Wahlgren, B., Larsen, C. H., Mariager-Anderson, K., & Gottlieb, S. (2018). Decision-Making Processes among Potential Dropouts in Vocational Education and Training and Adult Learning. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 5(2), 111–129.
- Al Mulhim, E. N. (2021). Flipped learning, self-regulated learning and learning retention of students with internal/external locus of control. *International Journal of Instruction*, 14(1), 827-846.
- Allen, J. P., & Meng, C. M. (2010). *Voortijdige schoolverlaters: aanleiding en gevolgen*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Faculteit der Economische Wetenschappen. <https://doi.org/10.26481/umarep.2010009>
- Amodeo, M. B. K. (2019). Motivation and related psychological needs of dropouts in secondary vocational education. University of Twente.
- Antman, E., Lau, J., Kupeinick, B., Mosteller, F., & Chalmers, T. (1992). A comparison of results of meta-analysis of RCTs and recommendations of clinical experts. *Journal of American Medical Association*, 268, 240–248.
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19–32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. Prentice-Hal
- Beckers, I., & T. Traag. (2005). Jongeren op de arbeidsmarkt. *Sociaal-economische Trends*, (1).
- Bessey, D., & Backes-Gellner, U. (2015). Staying Within or Leaving the Apprenticeship

- System? Revisions of Educational Choices in Apprenticeship Training. *Jahrbücher Für Nationalökonomie Und Statistik*, 235(6), 539–552. <https://doi.org/10.1515/jbnst-2015-0603>
- Bessey, D., & Backes-Gellner, U. (2008). Dropping out and revising educational decisions: Evidence from vocational education.
- Boydell, K.M., Gladstone, B.M., Volpe, T., Allemang, B., & Stasiulis, E. (2012). The Production and Dissemination of Knowledge: A Scoping Review of Arts-Based Health Research. *Forum: Qualitative Social Research*, 13(1).
- Busse, R., Glauser, D., & Scharenberg, K. (2025). Explaining higher VET dropout rates among adolescents with a migration background in Germany: the role of career compromises. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 17(1). <https://doi.org/10.1186/s40461-024-00176-y>
- Cabus, S. J., & De Witte, K. (2016). Why do students leave education early? Theory and evidence on high school dropout rates. *Journal of Forecasting*, 35(8), 690-70
- Callan, V. (2005). Why Do Students Leave? Leaving Vocational Education and Training with no Recorded Achievement. *National Centre for Vocational Education Research (NCVER)*.
- Cedefop. (2016). *Leaving education early: Putting vocational education and training centre stage. Volume I: Investigating causes and extent*. Publications Office of the European Union. <http://dx.doi.org/10.2801/893397>
- Cerdà-Navarro, A., Quintana-Murci, E., & Salvà-Mut, F. (2024). Reasons for dropping out of intermediate vocational education and training in Spain: the influence of sociodemographic characteristics and academic background. *Journal of Vocational Education & Training*, 76(3), 619–643. <https://doi.org/10.1080/13636820.2022.2049625>

- Coneus, K., Gernandt, J., & Saam, M. (2011). Noncognitive Skills, School Achievements and Educational Dropout. *Journal of Contextual Economics – Schmollers Jahrbuch*, 131(4), 547–568. <https://doi.org/10.3790/schm.131.4.547>
- Cseh Papp, I., & Dajnoki, K. (2019). Dropping Out of Vocational Training-Hungarian Experience. *Annals of the University of Oradea: Economic Science*, 28(2), 261-271.
- Dalton, B., Glennie, E., & Ingels, S. J. (2009). *Late High School Dropouts: Characteristics, Experiences, and Changes Across Cohorts (NCES 2009-307)*. National center for education statistics, Institute of Education Sciences.
- De Graaf, N. D., & De Graaf, P. M. (2002). Formal and popular dimensions of cultural capital: Effects on children's educational attainment. *Netherlands Journal of Social Sciences*, 38(2), 167–186.
- Demant, J., & Van Houtte, M. (2012). School Belonging and School Misconduct: The Differing Role of Teacher and Peer Attachment. *Journal of Youth and Adolescence: A Multidisciplinary Research Publication*, 41(4), 499–514. <https://doi.org/10.1007/s10964-011-9674-2>
- Demant, J., & Van Houtte, M. (2012). Teachers' Attitudes and Students' Opposition. School Misconduct as a Reaction to Teachers' Diminished Effort and Affect. *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies*, 28(6), 860–869.
- Eegdeman, I., van Klaveren, C., & Meeter, M. (2020). Content expectations and dropout in Dutch vocational education. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 12(1), 1-23. <https://doi.org/10.1186/s40461-020-00096-7>, <https://doi.org/10.1186/s40461-020-00096-7>
- Elffers, L. (2012). One foot out the school door? Interpreting the risk for dropout upon the

- transition to post-secondary vocational education. *British Journal of Sociology of Education*, 33(1), 41–61. <https://doi.org/10.1080/01425692.2012.632866>
- Elffers, L. (2013). Staying on track: behavioral engagement of at-risk and non-at-risk students in post-secondary vocational education. *European Journal of Psychology of Education: A Journal of Education and Development*, 28(2), 545–562. <https://doi.org/10.1007/s10212-012-0128-3>
- Fall, A.M., & Roberts, G. (2012). High School Dropouts: Interactions between Social Context, Self-Perceptions, School Engagement, and Student Dropout. *Journal of Adolescence*, 35(4), 787–798.
- Feehan, L. M., Beck, C. A., Harris, S. R., MacIntyre, D. L., & Li, L. C. (2011). Exercise prescription after fragility fracture in older adults: a scoping review. *Osteoporosis International: With Other Metabolic Bone Diseases*, 22(5), 1289–1322. <https://doi.org/10.1007/s00198-010-1408-x>
- Findeisen, S., Jüttler, A., Neuenschwander, M. P., & Schumann, S. (2022). Transition from School to Work – Explaining Persistence Intention in Vocational Education and Training in Switzerland. *Vocations and Learning: Studies in Vocational and Professional Education*, 15(1), 129–154. <https://doi.org/10.1007/s12186-021-09282-4>
- Gaag, M. A. E. van der, Snell, N. R., Bron, G. G., Kunnen, E. S., & Blaauw, F. (2020). *Voortijdig schoolverlaten voorkomen: perspectieven van wetenschap, praktijk en beleid*. Acco.
- Glaesser, J. (2006). Dropping Out of Further Education: A Fresh Start? Findings from a German Longitudinal Study. *Journal of Vocational Education and Training*, 58(1), 83–97.
- Gifford, D. D., Briceno-Perriott, J., & Mianzo, F. (2006). Locus of control: Academic

- achievement and retention in a sample of university first-year students. *Journal of college admission*, 191, 18-25.
- Haug, E. H., & Plant, P. (2015). The potential role of career guidance and career education in combating early school leaving. *Neveléstudomány Oktatás–Kutatás–Innováció*, 3(3), 5-15.
- Hardre, P. L., & Reeve, J. (2003). A Motivational Model of Rural Students' Intentions To Persist In, versus Drop Out Of, High School. *Journal of Educational Psychology*, 95(2), 347–356.
- Herweijer, L. (2008). *Gestruikeld voor de start: de school verlaten zonder startkwalificaties*. SCP, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Holter, N. (2008). *Oorzaken van voortijdig schoolverlaten*. Nederlands Jeugd Instituut.
- Holtmann, A. C., & Solga, H. (2023). Dropping or stopping out of apprenticeships: The role of performance- and integration-related risk factors. *Zeitschrift Für Erziehungswissenschaft*, 26(2), 469–494. <https://doi.org/10.1007/s11618-023-01151-1>
- Houtkoop, W. A., Velden, R. K. W., Brandsma, T. F., & Vries, M. R. (2004). *De waarde van de startkwalificatie*. Max Goote Kenniscentrum voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie.
- Hjorth, C., Torp-Pedersen, C., Bøggild, H., Frandsen, L., Nielsen, B., Bilgrav, L., & Overgaard, C. (2016). Mental health and school dropout across educational levels and genders: a 4.8-year follow-up study. *BMC Public Health*, 16(1), 1–12. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3622-8>
- Jonker, E. F. (2006). School Hurts: Refrains of Hurt and Hopelessness in Stories about dropping out at a Vocational School for Care Work. *Journal of Education and Work*, 19(2), 121–140.

- Kuijpers, M., Meijers, F., & Gundy, C. (2011). The Relationship between Learning Environment and Career Competencies of Students in Vocational Education. *Journal of Vocational Behavior*, 78(1), 21–30. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2010.05.005>
- Korpershoek, H., Beijer, C., Spithoff, M., Naaijer, H. M., Timmermans, A. C., van Rooijen, M., Vugteveen, J., & Opdenakker, M.-C. (2016). *Overgangen en aansluitingen in het onderwijs: Deelrapportage 1: reviewstudie naar de po-vo en de vmbo-mbo overgang*. GION onderzoek/onderwijs.
- Krötz, M., & Deutscher, V. (2022). Drop-out in dual VET: why we should consider the drop-out direction when analysing drop-out. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 14(1). <https://doi.org/10.1186/s40461-021-00127-x>
- Ma, B., Krötz, M., Deutscher, V., & Winther, E. (2024). Exploring the interplay between vocational competence and dropout intention: insights and perspectives. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 16(1). <https://doi.org/10.1186/s40461-024-00164-2>
- Marie, O., Traag, T., & van der Velden, R. K. W. (2009). *Education and youthcrime: Exploring the causal relationship*. In Transitions in Youth Conference, Dijon.
- Markussen, E., Frøseth, M. W., & Sandberg, N. (2011). Reaching for the Unreachable: Identifying Factors Predicting Early School Leaving and Non-Completion in Norwegian Upper Secondary Education. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(3), 225–253. <https://doi.org/10.1080/00313831.2011.576876>
- Marks, G., & McMillan, J. (2001). *Early school leavers: who are they, why do they leave, and what are the consequences?* Australian Council for Educational Research.

- Mays, N., Roberts, E., & Popay, J. (2001). Synthesising research evidence. In N. Fulop, P. Allen, A. Clarke, & N. Black (Eds.), *Studying the organisation and delivery of health services: Research methods*. Routledge.
- Meng, C. M., Coenen, J. B., Büchner, C. I. R., & Ramaekers, G. W. M. (2009). *Zonder diploma: aanleiding, kansen en toekomstintenties*. ROA, Maastricht University.
- Michaelis, C., & Findeisen, S. (2022). Influence of Person-Vocation Fit on Satisfaction and Persistence in Vocational Training Programs. *Frontiers in Psychology, 13*.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.834543>
- Michaelis, C., & Findeisen, S. (2024). Different dropout directions in vocational education and training: the role of the initiating party and trainees' reasons for dropping out. *Empirical Research in Vocational Education and Training, 16*(1).
<https://doi.org/10.1186/s40461-024-00169-x>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2023, 26 oktober). *Minister Dijkgraaf lanceert actieplan om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan*.
 Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/nieuws/2023/10/26/minister-dijkgraaf-lanceert-actieplan-om-voortijdig-schoolverlaten-tegen-te-gaan>
- Munn, Z., Peters, M. D. J., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology, 18*(1), 1–7.
<https://doi.org/10.1186/s12874-018-0611-x>
- Nederlands Jeugdinstituut (2024). *Cijfers over voortijdig schoolverlaten*. Geraadpleegd op 21-10-2024. <https://www.nji.nl/cijfers/voortijdig-schoolverlaten>
- Neuvel, J., & Van Esch, W. (2005). *De doorstroom van vmbo naar mbo: Een onderzoek naar*

de doorstroomregeling en de relatie tussen het beroepsperspectief en de beroepsopleiding in het mbo. CINOP.

- Nielsen, K. (2016). Engagement, conduct of life and dropouts in the Danish vocational education and training (VET) system. *Journal of Vocational Education & Training*, 68(2), 198–213. <https://doi.org/10.1080/13636820.2015.1133694>
- Ogresta, J., Rezo, I., Kožljan, P., Paré, M.-H., & Ajduković, M. (2021). Why Do We Drop Out? Typology of Dropping Out of High School. *Youth & Society*, 53(6), 934–954. <https://doi.org/10.1177/0044118X20918435>
- Pham, M. T., Rajic, A., Greig, J. D., Sargeant, J. M., Papadopoulos, A., & McEwen, S. A. (2014). A Scoping Review of Scoping Reviews: Advancing the Approach and Enhancing the Consistency. *Research Synthesis Methods*, 5(4), 371–385.
- Rijksoverheid (2019). *Kwaliteitsagenda's 2019-2022 middelbaar beroepsonderwijs*. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/06/27/kwaliteitsagendas-2019-2022-middelbaar-beroepsonderwijs-deel-1-a---h>
- Rijksoverheid (2024). *Kwaliteitsagenda's 2024-2027 middelbaar beroepsonderwijs*. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/middelbaar-beroepsonderwijs/documenten/rapporten/2024/03/19/kwaliteitsagendas-2024-2027-middelbaar-beroepsonderwijs>
- Rijksoverheid (2023). *Aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv)*. Rijksoverheid. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/aanpak-voortijdig-schoolverlaten-vsv>
- Rodríguez-Izquierdo, R. M. (2022). Identifying Factors and Inspiring Practices for Preventing Early School Leaving in Diverse Spain: Teachers' Perspectives. *Intercultural Education*, 33(2), 123–138.
- Rumberger, R. W., & Lim, S. A. (2008). *Why students drop out of school: a review of 25*

years of research. California Dropout Research Project.

- Samuel, R., & Burger, K. (2020). Negative life events, self-efficacy, and social support: Risk and protective factors for school dropout intentions and dropout. *Journal of educational psychology*, 112(5), 973.
- Siegle, D., & McCoach, D. B. (2007). Increasing student mathematics self-efficacy through teacher training. *Journal of advanced Academics*, 18(2), 278-312.
- Siembab, M. (2024). Parents, friends, and classmates: reference groups and dropout from vocational education and training in Germany. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, 16(1). <https://doi.org/10.1186/s40461-024-00174-0>
- Stevens, P.A.J, Clycq, N., Timmerman, C., & Van Houtte, M. (2011). Researching race/ethnicity and educational inequality in the Netherlands: A critical review of the research literature between 1980 and 2008. *British Educational Research Journal*, 37, 5-43. [10.1080/01411920903342053](https://doi.org/10.1080/01411920903342053)
- Tanggaard, L. (2013). An Exploration of Students' Own Explanations about Dropout in Vocational Education in a Danish Context. *Journal of Vocational Education and Training*, 65(3), 422–439.
- Tanggaard, L. (2008). Education through Production and its Potential Value for Young People De-motivated with Their Schooling. *Nordic Psychology*, 60(4), 295–315. <https://doi.org/10.1027/1901-2276.60.4.295>
- Traag, T., & Centraal Bureau voor de Statistiek. (2012). *Early school-leaving in the Netherlands: a multidisciplinary study of risk and protective factors explaining early school-leaving*. Statistics Netherlands.
- Traag, T., & van der Velden, R. K. W. (2011). Early school-leaving in the Netherlands: The role of family resources, school composition and background characteristics in early school-leaving in lower secondary education. *Irish Educational Studies*, 30(1),

- 45-62. <https://doi.org/10.1080/03323315.2011.535975>
- Van Houtte, M., & Demanet, J. (2016). Teachers' beliefs about students, and the intention of students to drop out of secondary education in Flanders. *Teaching and Teacher Education*, 54, 117–127. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2015.12.003>
- Van Houtte, M., & Van Maele, D. (2012). Students' Sense of Belonging in Technical/Vocational Schools versus Academic Schools: The Mediating Role of Faculty Trust in Students. *Teachers College Record*, 114(7).
- Van Uden, J. M., Ritzen, H., & Pieters, J. M. (2014). Engaging students: The role of teacher beliefs and interpersonal teacher behavior in fostering student engagement in vocational education. *Teaching and Teacher Education*, 37, 21–32. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2013.08.005>
- Veendrick, L., Tavecchio, L., & Doornenbal, J. (2004). Jongens als probleem: Inleiding bij het themadeel. *Pedagogiek*, 24(1), 12-22.
- Volodina, A., Nagy, G., & Köller, O. (2015). Success in the first phase of the vocational career: The role of cognitive and scholastic abilities, personality factors, and vocational interests. *Journal of Vocational Behavior*, 91, 11–22. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2015.08.009>
- Vugteveen, J., & Timmermans, A. (2017). Risico op afbreken van een opleiding in de eerste twee jaar van het mbo. *Pedagogische Studiën*, 94(3), 139-159.
- Wit, W. D. (2008). *De belevingswereld van Voortijdig Schoolverlaters*. Een onderzoeksrapportage van Ministerie van OCW.
- Zimmer-Gembeck, M. J., Chipuer, H. M., Hanisch, M., Creed, P. A., & McGregor, L. (2006). Relationships at school and stage-environment fit as resources for adolescent engagement and achievement. *Journal of Adolescence*, 29, 911-9.

Bijlage A

Tabel 1

Overzicht van de Studies

Studie	Auteur	Opleiding niveau	Gemiddelde leeftijd (jaren)	Land	Soort Studie	Steekproef	Belangrijkste bevindingen
(1) Leaving education early: putting vocational education and training centre stage	Cedefop (2016)	VET	18-34	België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Kroatië, Oostenrijk en Portugal	Kwalitatief	346 interviews met jongeren/ jongvolwassenen en 63 interviews afgenomen met experts van ministeries of onderwijsinstanties, onderzoekers, vertegenwoordigers.	Niet passende beroepskeuze. Verminderde ondersteuning gezin. Verminderde ondersteuning van docenten. Verminderde verbondenheid.

(2)	A Motivational Model of Rural Students' Intentions to Persist in, Versus Drop Out of, High School	Patricia L. Hardre en Johnmarshall Reeve (2003)	Vo	15-17	Verenigde Staten	Kwantitatief	483 jongeren	Het onderzoek toont aan dat schoolprestaties 17% van de variantie in uitval intenties verklaren. Zelf bepaalde motivatie en ervaren competentie samen verklaren 10% van de variantie.
(3)	Engagement, conduct of life and dropouts in the Danish vocational education and training (VET) system.	Klaus Nielsen (2016)	VET	19	Denemarken	Kwalitatief	Interviews met 160 jongeren	Familieproblematiek. Niet-passende studiekeuze. Verslavingsproblematiek Sociale druk.
(4)	De belevingswereld van voortijdig schoolverlaters	Ministerie van OCW (2008)	Vo en Mbo	17.5	Nederland	Kwalitatief	Interviews met 33 jongeren	Link tussen persoonlijke aandacht en schooluitval. Jongeren met een lage <i>locus of control</i> en een hoge externe attributie bleken sneller uit te vallen dan jongeren die hier tegenovergesteld op scoorden. Soft drugs gebruik. Externaliserende problematiek. Problematiek thuis.

(5)	Decision-Making Processes Among Potential Dropouts in Vocational Education and Training and Adult Learning	Vibe Aarkrog, Bjarne Wahlgren, Christian Hougaard, Larsen Kristina Mariager-Anderson en Susanne Gottlieb (2008)	VET	18-24	Denemarken	Kwalitatief	Interviews met 31 jongeren	Mentale problematiek Motivatatie verlies. Verminderde schoolbetrokkenheid.
(6)	Early school leaving in the Netherlands: a multidisciplinary study of risk and protective factors explaining early school-leaving	Traag (2012)	Vmbo	21-24 (metingen langdurig gevolgd)	Nederland	Kwantitatief	14.230 jongeren	Ouderlijke ondersteuning en schooluitval: $p < 0.01$ Motivatatie en schooluitval: $p < 0.01$. School perceptie en schooluitval: $p < 0.05$. Schoolbetrokkenheid en schooluitval: $p < 0.01$. Vriendenkring en schooluitval: $p < 0.01$.
(7)	De doorstroom van het VMBO naar het mbo.	Jan Neuvel en Wil van Esch (2005)	Vmbo	16.5	Nederland	Kwantitatief	8200 jongeren	Overstap van vmbo naar mbo Niet voldoen aan beroepsinteresses: 75% van de uitvallers.

							Leerlingen die niet wisten wat ze wilden worden, oordeelden minder gunstig over de mate van begeleiding. Ruim 1 op de 5 leerlingen had problemen, omdat ze geen goed beeld hadden van de opleiding.
(8)	One foot out the school door? Interpreting the risk for dropout upon the transition to post-secondary vocational education	Louise Elffers (2012)	Mbo	17.5	Nederland	Kwantitatief	1438 jongeren Drugsgebruik: minder academische betrokkenheid. $B = -0.36, p < 0.001$.
(9)	Overgangen en aansluitingen in het onderwijs	J.Vugteveen,A. C.Timmermans, H.Korpershoek, M. van Rooijen en C. Opdenakker (2016)	Mbo	16.8	Nederland	Kwantitatief	735 jongeren 14% maakte een niet-verwachte overgang. 57.1% van de uitvallers heeft een niet - interesses gerelateerde mismatch gemaakt. Etnische minderheid associatie met schooluitval: $p < 0.05$.

(10) Parents, friends, and classmates: reference groups and dropout from vocational education and training in Germany	Mathias Siembab (2024)	VET	17.5	Duitsland	Kwantitatief	4279 jongeren	Succes verwachtingen van vrienden en kans op school succes: $p<0.1$. Succes verwachtingen van ouders en kans op school succes: $p<0.05$. Ouderlijk normatieve verwachtingen gaan gemiddeld samen een toename van 1.6 procentpunt in de kans op succesvol afronden van een beroepsopleiding.
(11) Staying on track: behavioral engagement of at-risk and non-at-risk students in post-secondary vocational education	Louise Elffers (2013)	Mbo	17.4	Nederland	Kwantitatief	909 jongeren	Waargenomen fit schoolklimaat en betrokkenheid: $p<0.01$. Ondersteuning omgeving en betrokkenheid : $p<0.001$ Ondersteuning school: $p<0.01$. Drugs gebruik en verminderde betrokkenheid: $p<0.001$. Autonomie: ingenieur-studenten meer betrokken in een autonome omgeving: $p<0.01$

							Gezondheid en sociale zorg-studenten minder betrokken in een autonome omgeving: $p < 0.01$. Waargenomen fit met het academische programma: $p < 0.001$.
(12) Teachers' beliefs about students, and the intention of students to drop out of secondary education in Flanders	Mieke Van Houtte en Jannick Demanet (2016)	Vo	16.5	België	Kwantitatief	11.872 jongeren	Een hogere leerbaarheid en verminderde uitval intentie: OR $0.974, p < 0.05$. Hogere ervaren ondersteuning van docenten verlaagde significant de kans op uitval: OR $0.951, p < 0.01$. Ervaren zinloosheid en intentie om uit te vallen: OR $1.173, p < 0.001$.
(13) The relationship between learning environment and career competencies of students in vocational education	M. Kuijpers, F. Meijers en C. Gundy (2011)	Vmbo en mbo	18	Nederland	Kwantitatief	3499 jongeren	Leeromgeving praktijkgericht: $\beta =$ $0.081 (p < 0.05)$ voor loopbaanvorming, $\beta = 0.072 (p < 0.05)$ voor netwerken. Steun van counselors: school dialogen $\beta = 0.121$ tot $0.286 (p < 0.05)$. <i>Locus of control</i> : Effectgrootte: $\beta =$ $0.161 (p < 0.05)$ voor

							loopbaanreflectie, $\beta = 0.155$ ($p < 0.05$) voor loopbaanvorming, $\beta = 0.108$ ($p < 0.05$) voor netwerken.
(14) Transition from	Stefanie	Vmbo	16.9	Zwitserland	Kwantitatief	1163 jongeren	Beroepsmatige zelfeffectiviteit en
School to Work –	Findeisen,						intentie om opleiding door te zetten:
Explaining	Andreas Jüttler,						$\beta = .22, p < 0.05$
Persistence Intention	Markus P.						Persoon-beroepsfit en intentie om
in Vocational	Neuenschwa						door te zetten: $\beta = .39, p < 0.01$.
Education and	nder en Stephan						Sociale integratie (sociale omgeving
Training in	Schumann						steun) en intentie om door te zetten:
Switzerland	(2022)						$\beta = .17, p < 0.05$
							De relatie met de docent en de
							beroepsmatige zelfeffectiviteit van
							leerlingen $\beta = .22, p < 0.01$.
							De relatie van student met de docent
							heeft ook een indirect effect op hun
							intentie om vol te houden.

(15) Dropping or stopping out of apprenticeships: The role of performance and integration- related risk factors	Anne Christine Holtmann en Heike Solga (2021)	VET	16	Duitsland	Kwantitatief	4575 jongeren	Match beroep en opleiding: 41.6% verklaarde variantie. Tevredenheid opleiding: 17.4% verklaarde variantie. Sociale emotionele problemen: 4.9 % verklaarde variantie.
(16) Influence of Person- Vocation Fit on Satisfaction and Persistence in Vocational Training Programs	Christian Michaelis en Stefanie Findeisen (2022)	VET	Onbekend	Duitsland	Kwantitatief	4097 jongeren	Mismatch beroeps en opleiding: matige over educatie verhoogt tevredenheid ($p < 0.016$), terwijl hoger opleidingsniveau verlaagt tevredenheid ($p < 0.038$). Wetenschappelijke geletterdheid verlaagt trainingstevredenheid ($p < 0.05$).

(17) Late High School	Ben Dalton,	Vo	16	Verenigde	Kwantitatief	15.362 jongeren	School-gerelateerd: schooldagen
Dropouts:	Elizabeth			Staten			missen: 43.5% van de uitgevallen leerlingen.
Characteristics,	Glennie,						
Experiences, and	Steven J. Ingels						Geen verbondenheid: 36.6% van de uitgevallen leerlingen.
Changes Across	En RTI						Kon schoolwerk niet bijhouden: 32.1% van de uitgevallen leerlingen.
Cohorts	International						Niet goed omgaan met medestudenten: 18.7% van de uitgevallen leerlingen.
	(2009)						
(18) High school	Anna-Mária	Vo	15-16	Verenigde	Kwantitatief	14.781 jongeren	Lagere gedragsmatige
dropouts:	Fall en Greg			Staten			betrokkenheid verhoogt de kans op schooluitval ($\beta = -0.30, p < 0.05$).
Interactions between	Roberts (2012						Lagere academische betrokkenheid verhoogt de kans op schooluitval ($\beta = -0.27, p < 0.05$).
social context,self-							Ouderondersteuning is positief gecorreleerd met de perceptie van controle ($\beta = 0.34, p < 0.05$) en identificatie met school ($\beta = 0.23, p < 0.05$).
perceptions, school							
engagement and							
drop out							

Leerkrachtondersteuning heeft een sterker effect op identificatie met school ($\beta = 0.51, p < 0.05$) dan ouderondersteuning.

Identificatie met school voorspelt gedragsmatige betrokkenheid ($\beta = 0.24, p < 0.05$) en academische betrokkenheid ($\beta = 0.04, p < 0.05$).

Perceptie van controle voorspelt academische betrokkenheid ($\beta = 0.19, p < 0.05$) en academische prestaties ($\beta = 0.39, p < 0.05$).

(19)	Engaging students: The role of teacher beliefs and interpersonal teacher behavior in fostering student engagement in vocational	Jolien M. van Uden, Henk Ritzen en Jules M. Pieters (2014)	Vmbo en mbo	17	Nederland	Kwantitatief	200 docenten en 228 leerlingen	Interpersoonlijk gedrag van de docent: 47.3% van de variantie in emotionele betrokkenheid is gerelateerd aan het interpersoonlijke gedrag van de docent.
(20)	Success in the first phase of the vocational career: The role of cognitive and scholastic abilities, personality factors, and vocational interests.	Anna Volodina, Gabriel Nagy en Olaf Köller (2015)	VET	18.2	Duitsland	Kwantitatief	1819 jongeren	Beroepsinteresse en schooluitval: (Wald- χ^2 (6) = 18.26, p < 0.006. Beroepsinteresse en tevredenheid: Wald- χ^2 (6) = 61.86, p <0.001.

(21) Dropping out and revising educational decisions: Evidence from vocational education	Donata Bessey en Uschi Backes-Gellner (2008)	VET	Onbekend	Duitsland	Kwantitatief	2323 jongeren	Financiële vooruitzichten en uitval: $HR= 2.332, p < 0.001$.
(22) Noncognitive skills, school achievement s and educational drop-out.	Katja Coneus, Johannes Gernandt en Marianne Saam (2010)	VET	Duitsland	17 tot 25	Kwantitatief	862 jongeren	<i>Locus of control</i> en schooluitval: $t= 8.98$.

(23) School belonging and School Misconduct: The Differing Role of Teacher and Peer Attachment	Jannick Demanet en Mieke Van Houtte (2012)	Vo	16.5	België	Kwantitatief	11.872 jongeren	Cohesie heeft een associatie met school misdragingen: $y^* = -0.044$; $p < 0.01$. Positieve associatie tussen ervaren steun van leraar en schoolbetrokkenheid: $y^* = 0.070$; $p < 0.001$.
(24) Motivation and related psychological needs of dropouts in secondary vocational education	Mary Amodeo (2019)	Mbo	18.5	Nederland	Kwantitatief	108 jongeren	Extrinsieke motivatie en schoolverlaten: $t(106) = -2.541$, $p < 0.05$ en amotivatie $t(106) = 2.465$, $p < 0.05$. Relatie docent en student en schoolverlaten: $t(106) = -5.353$, $p < 0.001$. Peer-ondersteuning en schoolverlaten: $t(106) = -3.176$, $p < 0.05$.

(25) Content expectations and dropout in Dutch vocational education	Irene Eegdeman, Chris van Klaveren en Martijn Meeter (2019)	Vmbo	17	Nederland	Kwantitatief	202 jongeren	Verwachtingen van de opleiding zijn geen significante voorspelling van uitval. Uitvallers halen al in het eerste kwartaal van hun opleiding lagere cijfers dan succesvolle studenten.
(26) Why do Students Leave Education Early? Theory and Evidence on high school dropout rates	Sofie Cabus en Kristof De Witte (2016)	Vmbo	Onbekend	Nederland	Kwantitatief	3968 jongeren	Intrinsieke motivatie en behalen diploma ($m = 0.11, p < 0.01$). Excentrieke motivatie en behalen diploma ($y = 0.24, p < 0.01$). Het waargenomen nut van schoolbezoek verhoogt de kans op het behalen van een hoger secundair diploma met 18 procent ($\theta = 0.19, p < 0.01$).

(27) Mental health and school dropout across educational levels and genders: a 4.8-year follow-up study	Cathrine Hjorth, Christian Torp-Pedersen, Henrik Bøggild, Louise Frandsen, Berit Nielsen, Line Bilgrav en Charlotte Overgaard (2016)	Mbo	22.3	Denemarken	Kwantitatief	3146 jongeren	Onder uitvallende studenten rapporteerden 32% vooraf mentale problemen. De hoogste uitvalpercentages waren in het beroepsonderwijs: 14%.
(28) Dropping out of vocational training- Hungarian Experiences	Cseh Papp Imola en Dajnoki Krisztina (2021)	VET	Onbekend	Hongarije	Kwantitatief	103 jongeren	40% besprak hun persoonlijke problemen met niemand. 57% van de respondenten vroeg geen persoonlijke hulp aan hun mentor. De betekenis van activiteiten in de schoolwerkplaats kreeg een score van 3,83, praktische training bij bedrijven 3,50, en theoretisch onderwijs kreeg een score van 3,23.

(29) Voortijdig schoolverlaten voorkomen	Mandy van der, Gaag; Nick Snell, Glenda Bron en Saskia Kunnen (2020)	Vmbo	24	Nederland	Kwantitatief	17 jongeren	Binding school. Vertrouwen in schoolsucces. Genoeg tijd besteed aan school. Ondersteuning in behoefte aan autonomie en verbondenheid: Het ondersteunen van autonomie heeft het vaakst een positieve relatie met veel factoren die wij hebben onderzocht, zoals welzijn en de kwaliteit van hulpverlening.
(30) Education through Production and its Potential Value for Young People De-motivated with Their Schooling	Lene Tanggaard (2008)	Vo en mbo	15-25	Denemarken	Kwalitatief	Interviews met 16 jongeren	Motivatie: motivatie en leren versterkt worden wanneer het leren direct bijdraagt aan een tastbaar resultaat. Interpersoonlijk gedrag van de docent.

(31) School hurts: refrains of hurt and hopelessness in stories about droppingout at a vocational school forcare work	Ellis F Jonker (2006)	Vo	16-18	Nederland	Kwalitatief	Interviews met 31 jongeren	Verminderde aansluiting school. Mismatch verwachtingen. Verminderde steun van docenten. Mentale problematiek. Negatieve labels die zich richten op het vermogen van de leerling om succesvol te zijn.
(32) Dropping out of further education: a fresh start? Findings from a German longitudinal study	Judith Glaesser (2006)	VET	12-16 (metingen over <i>vocational training</i> langdurig gevolgd)	Duitsland	Kwantitatief	1500 jongeren	Zelf-effectiviteit en schoolverlaten: $p < 0.05$ Ouderlijke scheiding had invloed op de kans om uit te vallen. Zelfeffectiviteit met betrekking tot schoolwerk en docenten lijkt een beschermende factor te zijn voor individuen in beroepsopleiding,

(33) An exploration of students' own explanations about dropout in vocational education in a Danish context	Lene Tanggaard (2013)	VET	18.9	Denemarken	Kwalitatief	Interviews met 106 jongeren	Onvoldoende begeleiding. Verminderde motivatie.
(34) Reasons for dropping out of intermediate vocational education and training in Spain: the influence of sociodemographic characteristics and academic background	Antoni Cerdà-Navarro, Elena Quintana-Murci en Francesca Salvà-Mut (2024)	VET	18.9	Spanje	Kwantitatief	1157 jongeren	Werk gevonden: 39.6% van de uitvallers. Opleiding niet leuk: 23.6% van de uitvallers. Opleiding te moeilijk: 24.2% van de uitvallers. Financiële redenen: 15.2% van de uitvallers.

(35) Reaching for the Unreachable: Identifying Factors Predicting Early School Leaving and Non-completion in Norwegian Upper Secondary Education	Eifred Markussen, Mari W Frøseth en Nina Sandberg (2011)	Vo	15-16	Noorwegen	Kwantitatief	9749 jongeren	Betrokkenheid en schoolverlaten: hoe hoger het absentie percentage in de tiende klas, hoe groter de kans op vroegtijdig verlaten en niet-afmaken, als alle andere omstandigheden gelijk blijven.
(36) Teachers' attitudes and students' opposition. School misconduct as a reaction to teachers' diminished effort and affect	Jannick Demanet en Mieke Van Houtte (2012)	Vo	15- 17	België	Kwantitatief	11.844 jongeren	Schoolcultuur en school misdragingen: $\gamma^* = -0.161, p < 0.001$ Academische machteloosheid en school misdragingen: $\gamma^* = 0.134, p < 0.001$. Ervaren steun docenten en school misdragingen: $\gamma^* = -0.195, p < 0.001$. Eerdere prestaties en school misdragingen: $\gamma^* = -0.150, p < 0.001$.

(37) Students' Sense of	Mieke van	VET	16.9	België	Kwantitatief	6.851 jongeren	Beroepsmatige studenten hebben een
Belonging in	Houtte en						lagere mate van binding met school dan
Technical/Vocational	Dimitri Van						academische studenten: $t = 13.569$,
Schools Versus	Maele (2012)						$p < 0.001$.
Academic Schools:							Docenten op een beroepsopleiding
The Mediating Role							hebben een lagere mate van
of Faculty Trust in							vertrouwen in vergelijking met
Students							docenten van academische scholen:
							$t = 8.592$, $p < 0.001$.
							Negatieve imago VET
							Beroepsmatige studenten rapporteerden
							minder ouderlijke ondersteuning dan
							academische studenten: $y^* = 0.341$,
							$p < 0.001$.
							Beroepsmatige studenten hebben
							gemiddeld een lager GPA dan
							academische studenten: eerdere
							schoolprestaties: $t = 18.438$, $p < 0.001$.

(38) Drop-out in dual VET: why we should consider the drop-out direction when analyzing drop-out	Maximilian Krötz en Viola Deutscher (2022)	VET	20.6	Duitsland	Kwantitatief	562 jongeren	Een hogere sociale betrokkenheid geassocieerd is met een lagere drop-out intentie ($B = -0.221$, gestandaardiseerde $\beta = -0.209$, $p < 0.001$). Een betere afstemming tussen trainingseisen en bekwaamheid verlaagt eveneens de intentie tot neerstorten ($B = -0.139$, $\beta = -0.138$, $p = 0.003$).
(39) Exploring the interplay between vocational competence and dropout intention: insights and perspectives	Beifang Ma, Maximilian Krötz, Viola Deutscher en Esther Winther (2024)	VET	19.6	Duitsland	Kwantitatief	458 jongeren	Studenten met lagere domein specifieke competenties een grotere kans hebben om 'downward' uit te vallen: (T0-T1: $\beta = -0.293$, $p < 0.05$; T1-T2: $\beta = -0.322$, $p < 0.01$). Een mismatch tussen de opleiding en het gewenste beroep verhoogde uitvalintentie ($\beta = -0.360$ tot -0.586 , $p < 0.001$).

(40) Why Do We Drop Out? Typology of Dropping Out of High School	Jelena Ogresta, Ines Rezo, Petra Kožljan, Marie-Hélène Paré, en Marina Ajdukovi (2021)	Vo	18.4	Kroatië	Kwalitatief	Interviews met 20 jongeren	Verminderde academische prestaties. Stressvolle gebeurtenissen. Psychische problemen. Individuele perceptie. Gedragsaanpassing.
(41) Identifying factors and inspiring practices for preventing early school leaving in diverse Spain: teachers' perspectives.	Rosa M. Rodríguez-Izquierdo (2022)	Vo	46: docenten	Spanje	Kwalitatief	15 leraren en 3 focus groepen	Verwachtingen docenten. Ondersteuning van docenten. Onderwijssysteem.

(42) Explaining higher VET dropout rates among adolescents with a migration background in Germany: the role of career compromises	Robin Busse , David Glause en Katja Scharenberg (2025)	VET	18	Duitsland	Kwantitatief	4004 jongeren	Werkveld compromis: 28.8% van de leerlingen met een migratieachtergrond. Status compromis: 35.1% van de leerlingen met een migratieachtergrond.
(43) Relationship s at school and stage-environment fit as resources for adolescent engagement and achievement	Melanie J. Zimmer-Ge mbeck, Heather M. Chipuer, Michelle Hanisch, Peter A. Creed, Leanne McGregor (2006)	Vo	15.3	Australië	Kwantitatief	324 jongeren	Gebrek aan schoolbetrokkenheid beïnvloed direct academische prestaties: significant effect op academische prestaties: $\beta = 0.45$, $p < 0.01$. Relaties met docenten beïnvloed direct de schoolfit en betrokkenheid: $\beta = 0.69$, $p < 0.01$. Gebrek aan schoolfit indirect effect op academische prestaties via betrokkenheid: $\beta = 0.18$ (95% CI = 0.10–0.26)

(44) Different dropout directions in vocational education and training: the role of the initiating party and trainees' reasons for dropping out.	Christian Michaels en Stefanie Findeisen (2024)	VET	Onbekend	Duitsland	Kwantitatief	665 jongeren	Mismatch beroepskeuze 48.4% gaf aan dat de opleiding niet paste bij hun gewenste carrière. Training kwaliteit: 40.5% was ontevreden over de kwaliteit van de opleiding. Excessieve studiebelasting: 13.8% ervaarde de opleiding als te zwaar. Financiële redenen: 22.8%.
(45) Why do students leave? Leaving vocational educational and training with no record of achievement.	Victor Callan (2005)	VET	Onbekend	Australië	Kwalitatief	Enquête met 508 jongeren en verdiepende interviews met 14 jongeren.	Te hoge werkdruk: 11.6% van de uitvallers. De inhoud van de cursus was niet passend: 18.5% van de uitvallers. Financiële situatie: 9.9% van de uitvallers. Onvoldoende docenten bekwaamheid: 20.9% van de uitvallers

(46) Education and Youth Crime: Exploring the Causal Relationship	Olivier Marie, Tanja Traag en Rolf van der Velden (2009).	Vo	Gevolgtot 19	Nederland	Kwantitatief	17.774 jongeren	Geslaagde leerlingen hebben ouders die meer interesse hebben in het schoolwerk van het kind: $p<0.004$. Geslaagde leerlingen hebben meer motivatie dan niet-geslaagde leerlingen: $p<0.005$. De groep zonder opleiding heeft een hogere score op etniciteit, variabel dan de groep met een opleiding: $p<0.006$. Niet-geslaagde leerlingen hebben een hogere criminaliteit graad dan geslaagde leerlingen: $p<0.004$
---	---	----	--------------	-----------	--------------	-----------------	--

(47) Negative Life Events, Self-Efficacy, and Social Support: Risk and Protective Factors for School	Robin Samuel en Kasper Burger (2020)	Vo	15.5	Zwitserland	Kwantitatief	4.956 jongeren	Individueen met bovengemiddelde niveaus van tijdsgemiddelde zelf-effectiviteit hebben onder gemiddelde niveaus van uitval-intenties: $p<0.001$. Individueen met een bovengemiddeld van tijdsgemiddelde sociale ondersteuning hebben onder gemiddelde niveaus van uitval intenties: $p<0.001$
(48) Staying Within or Leaving the Apprenticeship System? Revisions of Educational Choices in Apprenticeship Training	Donata Bessey en Uschi Backes-Gellner(2015)	VET	Onbekend	Duitsland	Kwantitatief	Onbekend	Financiële problemen worden geassocieerd met schooluitval $HR=2.565, p<0.01$.